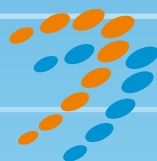

TÄÄ ON MUN

JUTTU

Nuoria Työpajoilla

Valtakunnallinen
Työpajayhdistys

Tää on mun juttu

-Nuoria työpajalla

Kustantaja: Valtakunnallinen työpajayhdistys ry

©Valtakunnallinen työpajayhdistys 2008

Kansi ja taitto: Janne Hautamaa ja Joakim Fredriksson

Painopaikka: Nordprint, Helsinki

ISBN 978-952-99753-4-1

NUORTEN JUTTUJA

"Elämä on ruma, kaunis ja rakas, rikas, rämä, mutta oma..." lainaa eräs tämän kirjan kirjoittajista Ismo Alankoa.

Tää on mun juttu -kirjassa kuuluu työpajoilla olevien nuorten oma ääni, se ruma, kaunis, mutta oma ... niille, jotka haluavat kuunnella.

Nuoruuteen kuuluu paljon paineita. Murrosiässä pitäisi itsenäistyä ja löytää oma polkunsä. Minuuden etsiminen voi olla tuskallista jos on saanut osakseen vain negatiivista palautetta. Kirjoittaminen on monelle keino purkaa omaa tunnemyrskyään päiväkirjassa, blogissa, runoissa tai laulujen sanoissa.

Kirjoitetuilla sanoilla on suuri merkitys nuorille. Eräessä pajakoulussa luettiin Pelle Miljoonan sanoituksia. 80-luvun loppupuolella syntynyt poika ihmetteli, kuinka joku osaa kirjoittaa aivan samoin kuin hän itse maailman ja elämän kokee vaikka Pelle Miljoonan ajatukset olivat syntyneet ennen häntä. Maailma muuttuu, mutta nuorten elämäntuska ja kokemukset elämästä eivät muutu.

Valtakunnallinen työpajayhdistys julkaisi keväällä 2007 Kadonneet ja pudonneet -kirjan syrjäytymisen sietämättömästä raskaudesta. Siinä eräs nuorista kirjoittajista epäili mahtaako keskiverto keski-ikäinen byrokraattityöläinen oikeasti ymmärtää totuutta nuorten elämästä. Nyt päätimme jättää byrokraatit puuhailemaan omiaan ja pyysimme nuoria kirjoittamaan.

KIITOS KAIKILLE KIRJOITTAJILLE.

Toivottavasti saamme jatkossa lukea näitä tarinoita lisää.

Keväällä 2008

Valtakunnallinen työpajayhdistys

Index

Sattuu	6
Ilmaisustartti	7
Tyttö ja muutos	8
Kielletty rakkaus	12
Askel kohti aikuisuutta	12
Tärkeä pajakokemus	14
Elämä voittaa	16
Lepakkonainen	18
Pelotti	18
Käsityöpajassa	20
Kunpa voisin	21
Vad nu då	22
Hajatuksia	23
Jokaisella oma polku	24
Sinähän sen aina parhaiten tiedät	29
Sveps	30
Elämän talo	31
Tapa tai älä	33

Sattuu

Tee se hellästi, kuin pitelisit kädessäsi kaunista,
mutta erittäin harvinaista kukkaa.

Älä satuta, älä yhtään satuta, sydämeni on särkynyt
niin monta kertaa kylmien ihmisten edessä,
ole sinä lämmin.

Vedä sinä minusta ulos tuo kadotettu voima ja ilo,
sillä itse en siihen kykene.

Tanja Kankaanpä

ILMAISUSTRARTTI

Minä olin jo pitkään ollut yksinäinen, ehkä vähän syrjäytynytkin ihmistenvihaaja. En luottanut ihmisiin, en liikkunut kotoa, muualla kuin kuvataideterapiassa ja lääkärisissä. En uskonut, että mikään tulisi muuttamaan elämäni tai kuoleman haluani. Ainoa asia mihin enää löytyi mielenkiintoa, oli taide ja kirjoittaminen. Olin totta puhuakseni todella väsynyt itseeni ja kaikkeen. Kuolema pyöri mielessäni päivittäin. Olin todella lähellä omakätistä elämäni lopettamista.

Yhtenä lääkäritapaamisessani lääkäriini mainitsi tästä starttipajasta johon kuului hyvin vahvasti erilaiset taiteet. En ollut koskaan kuulutkaan tämän tyyppisestä toiminnasta ja olin erittäin epäluuloinen, mutta esitepaperin otin mukaan, aikeeni oli luultavasti heittää paperi lähimpään roskakoriin. Onneksi en sitä tehnyt. Seuraavalla lääkärintapaamisella halusin aloittaa ilmaisustrartissa. Kaikkien odotusteni vastaisesti kaikki sujui hyvin ja löysin itseni kirjoittamisesta sopimusta pajan kestosta ja aloituksesta. Nyt kun istun tässä tietokoneella ja kirjoitan, olen muuttunut ihmisen. En ulkoisesti vaan sisäisesti. En olisi uskonut minun muuttuvan näin radikaalisti muutamassa kuukaudessa. Olen oppinut enemmän luottamaan ihmisiin ja saatan käydä jopa elokuvissa. Lisäksi kuolema tuntuu paljon kaukaisemmalta, mitä se oli vähän aikaa sitten. En tienkään väitää, että minulle olisi tapahtunut jokin ihmeperannus, mutta olen paljon paremmassa kunnossa kuin ennen. Mielestäni se johtuu siitä, että tämä paikka on täynnä ihmisiä, jotka ovat osoittaneet, etteivät kaikki ihmiset ole samanlaisia kuin ne jotka veivät luottamukseni. Saan käsitellä omia asioitani ryhmässä minulle ominaisella tavalla, taiteella. Lisäksi minulle on todella terapeutista kokeilla uusia tapoja käsitellä itseäni ja asioitani, kun täällä ei jymähdetä vain paperiin ja kyniin, vaan kokeillaan kaikkea uutta. Minua starttipaja on auttanut erittäin paljon ja en halua kuvitella, missä olisin jos en olisi tätä koskaan aloittanut.

Tanja Kankaanpää

TYTTÖ JA MUUTOS

Minä en uskonut muutokseen.

Olin tottunut olemaan se tyttö, joka oli aina yksin. Olin tottunut olemaan se tyttö, joka nojasi koulun seinään ja katseli muiden lasten leikkejä. Olin tottunut olemaan se tyttö, joka halusi aina kuulua johonkin, mutta joka myös pelkäsi, ettei kuuluisi. Ettei missään olisi sellaisia ihmisiä, jotka voisivat nähdä kovan kuoren läpi ja nähdä pelon. Olin tottunut olemaan se tyttö, joka sai kokea kaikki ikävät asiat aina kuolemista ahdisteluihin. Olin tottunut olemaan se tyttö, joka piilotti kaikki ikävät tunteet sisälle ja hymyili ulospäin. Se tyttö ei välittänyt, vaikka se olisi paikattu lattialle. Se ei välittänyt, kun sen kaveri hakkasi sen siihen kuntoon, että se ei syönyt mitään muuta kuin keittoja viikon. Se ei välittänyt, kun sen perhe ei välittänyt puuttua asioihin. Se vain hymyili leikkikentän keinussa ja vaali niitä hetkiä, jolloin kaikki oli ollut kunnossa. Niitä hetkiä, kun se oli ollut vain iloinen ja viaton lapsi, joka ei tiennyt mitään maailman pahuu-desta. Se pakeni haavemaailmoihinsa, joissa kaikki olisi hyvin. Yöllä huoneensa pimeydessä se saattoi kömpiä peiton alle ja nukahtaa ajattellessaan, että sillä oli täydellinen elämä.

Vuodet vierivät ja tytön hymy kuoli. Se ei enää tavoittanut silmiä, vaan oli yhtä ontto kuin tyttö itse. Se ei ollut oikea hymy. Vain tapa, jonka tuo tyttö oli omaksunut ja josta tuo ei osannut päästää irti. Tytön kaverit yrittivät saada tuota tyttöä takaisin siihen muotiin, josta tuo oli muokattu. Mutta tyttö ei päästänyt enää ystäviä lähelleen. Tuo ei uskonut, että kukaan oikeasti välitti. Tyttö ei tiennyt, mikä oli esitystä ja mikä ei. Tyttö ei erottanut ketkä välittivät oikeasti. Se alkoi uskoa, että kaikki kuitenkin jättäisivät sen lopussa. Että se olisi vain hyvin pienen hetken nukke, jota käytettiin ja joka

Starttipajalla otetaan nimensä mukaisesti starttia elämään. Starttipajalla työskennellään yksilöllisten tarpeiden pohjalta ja työskentely painottuu yksilövalmennukseen. Starttijakson aikana etsitään omia vahvuuksia, opitaan tuntemaan itsensä ja suunnitellaan tuetusti tulevaisuutta.

sitten heitettiin roskeen. Siksi tyttö ei päästänyt ketään lähelleen. Koulussa häntä alettiin pitää tunteettomana ja kylmänä. Outona friikinä. Ja tyttö uskoi. Hän uskoi, ettei ollut kuten muut. Tyttö ei enää sanonut omia mielipiteitään, vaan myönteli kiltisti muita. Tyttö ei halunnut enää lisää tuomiota.

Yläasteen aikana tyttö menetti kaiken uskon tulevaisuuteen. Hän menetti kaiken uskon omiin kykyihinsä ja samalla kaikki muukin menetti merkityksensä. Perhe, jota tyttö oli pitänyt maailman parhaana, alkoi etäännyttää. Tyttö ei voinut enää puhua siskolleen, sillä tuolla oli paljon omia menoja. Veli ei olisi ymmärtänyt kuitenkaan ja äiti... Tuo ei vain koskaan pysähtynyt kuuntelemaan. Tyttö piti kullassa niin hyvin pystyssä, ettei kukaan saattanut huomata, miten lähellä tuo oli päättää oman elämänsä.

Yläasteen loputtua tuo tyttö oli hengissä vain ystäviensä takia. Niiden, jotka jaksoivat hokea tytölle että välittivät. Mutta tyttö kumminkin tiesi syvällä mielessään, ettei itsemurha olisi oikea ratkaisu. Siksikin tyttö jatkoi matkaansa ja päätti yläasteen jälkeen pitää välivuoden. Äidilleen tuo sanoi, että oli liian väsynyt ja halusi levätä ennen kuin aloittaisi uuden koulun. Sen vuoden ajan tuo tyttö saattoi nukkua tai olla tietokoneella. Ruudun ääressä hän saattoi kirjoittaa tuskansa nettiin ja samalla kuunnella jotain musiikkia, joka saattoi lievittää tuskaa edes hiukan. Äiti vetosi siihen. Että totta kai tyttö oli vihainen koska tuo kuunteli niin vihaista musiikkia. Äiti ei ymmärtänyt vielääkään, eikä tyttö aikonut korjata tuon näkemystä.

Mutta se vuosi ei parantanut tuskaa. Pikemminkin se lisäsi sitä, sillä tyttö ei päässyt minnekään karkuun menneisyyttään, joka vaani häntä koko ajan. Siispä tyttö alkoi metsästä töitä itselleen. Hän tiesi, ettei kestäisi jos joutuisi elämään ne kovat ajat uudestaan ja uudestaan mielessään. Hän uskotteli itselleen, että oli vahva eikä itkennyt. Ehkä siksi kaikki pulloutui sisään, ja tyttö alkoi kantaa suurta vihaa sisällään lähes kaikkia kohtaan. Aina kun joku ei onnistunut, vaipui tyttö epätoivoon ja olisi halunnut antaa periksi. Hänethän oli tuomittu epäonnistumaan. Miksi hänen siis täytyisi edes yrittää? Äiti kumminkin käski tyttöä yrittämään, ja tyttö tiesi, ettei saavuttaisi mitään hyvää luovuttamalla.

Meni pari kuukautta ja tyttö sai työpaikan pajalta. Samaan aikaan hänet määrättiin psykologille, ja tyttö saattoi puhua pomolleen. Tuo yritti ymmärtää, tukea ja antaa neuvoja, ja tyttö jaksoi käydä töissä, vaikka siellä tuntuikin välillä hyvin ahdistavalta. Psykologille

tyttö kertoi kaiken alusta loppuun, vaikkei pitänyt tuosta naisesta. Oli niin paljon helpompaa kertoa kaikki jollekulle vieraalle, kuin sel-laiselle, jolle tytön sanoilla voisi oikeasti olla jonkinlainen merkitys. Pajalla tyttö myös sai muuta ajateltavaa ja aikuistui hiukan. Mutta silti paja ei tuntunut niin kamalan oikealta paikalta. Tyttö kävi siellä vain saadakseen rahaa ja voidakseen saavuttaa edes jotain pientä elämässään.

Mutta tyttö tapasi ihmisen, josta tuli todella tärkeä tytölle. Tuo ihminen kuunteli eikä painostanut puhumaan, kuten kaikki muut tekivät. Tuo ihminen oli vain paikalla ja valmis lohduttamaan, jos tyttö ei yhtäkkiä enää jaksaisikaan. Tyttö koki, että tuota ihmistä piti tukea myös. Tyttö ei kestänyt, kun tuolla ihmisellä selvästi oli jotain vinossa, mutta tuo ei suostunut kertomaan. Mutta silti tyttö yritti piristää tuota ihmistä jokaisella tavalla.

Noista kahdesta tuli läheisiä, mutta toinen ei kertonut tytölle vieläkään, mikä oli hätänä. Tuo ihminen saattoi suojella tyttöä ja olla valmis puolustamaan toista, jos jokin meni väärin. Tuo ihminen saattoi vain pitää tyttöä lähellä ja kuiskia lohduttavia sanoja korvaan, kun kaikki meni pieleen. Tyttö ei voinut vastustaa tuota ihmistä, vaikka hänellä oli jo ihminen, jolle hänen olisi kuulunut omistautua.

Eräänä iltana tyttö päätti kysyä toiselta, oliko mahdollista, että tuo oli ihastunut tyttöön. Toinen meni kamalan vaikeaksi eikä olisi halunnut myöntää koko asiaa. Lopulta tyttö kumminkin sai myöntävän vastauksen, ja se oli kunnon muutos, josta tytön elämä alkoi kääntyä parempaan suuntaan. Kerrankin hän tunsikin, että jokin saattoi mennä oikein ja ettei kärsimys kestäisi ikuisesti. Niille, jotka kävelivät piikikästä polkua pitkin tuli aina jotain hyvääkin eteen. Jotain sellaista, mitä tasaisen polun kulkija ei koskaan voisi saada.

Tuon ihmisen myötä aloin uskoa muutokseen.

Mutta sitten tuli päivä. Päivä, jolloin noita kahta ei enää ollut. Molemmat tunsivat olevansa kuin häkissä. Kuin he olisivat yrittäneet olla yhdessä vain, koska se oli tapa, joka heille oli tarttunut ajan mittaan. Joten molemmat päättivät erota ja se kävi rennoissa tunnelmissa. Kummastakin ajatus oli oikea ja se oli ollut ovella jo pariin viikkoon. Myöhemmin tyttö saattoi kätkeytyä peittonsa alle, kuunnella musiikkia ja ajatella, miksi. Miksi kaikki meni niin kuin meni. Oliko syynä se, ettei tyttö ollut se aikuismaisempi suhteessa? Oliko syynä se, että tyttö takertui liikaa, koska oli jo valmiiksi rikki?

Vai oliko syynä heidän molempien puutteet ja viat, joita he eivät nähneet, ennen kuin oli liian myöhäistä?

Nyt istuessaan viettämässä iltaa kaverien kanssa tyttö saattaa vain ajatella, miten ihana ja tuskallinen tunne rakkaus voi olla. Se voi piristää ja tehdä elämästä ihanaa ja kevyttä, mutta hetkessä se voi myös tiputtaa maan pinnalle todella tuskallisen nopeasti. Mutta silti se on jotain, mitä tuo tyttö jää kaipaamaan. Tyttö jää myös kaipaamaan 'sitä oikeaa', jonka kanssa hän voisi kehittyä ihmisenä ja rakentaa yhteisen tulevaisuuden. Jonka kanssa ne pienet kehityksen palaset tuntuisivat vielä isommilta. Rakkauden myötä opin, että minullakin on mahdollisuuksia onnistua. Että minullekin voi tapahtua jotain kivaa, jos vain avaan silmäni ja avaudun hiukan. Että minä en ole tuomittu epäonnistumaan. Ja että kohtaloonkin voi vaikuttaa tietyillä tavoilla. Ehkä nyt jaksan seistä omilla jaloillani ja nähdä ne mahdollisuudet, jotka nenäni alle annetaan. Valo ei ole koskaan liian kaukana.

clarifiz

Pajajakson ei tarvitse olla mullistavaa. Moni nuori kulkee työpajan läpi elämän matkallaan ottaen sieltä mukaansa pieniä hitusia - apuvälineitä polulleen kohti aikuisuutta.

Kielletty rakkaus

Keijukaisten tanssi oli kauneinta, mitä olin ikinä nähnyt.

Kaksi toisiinsa kiehoutunutta värisivät kylmässä metsässä,
toisiinsa rakastuneina, hyväillivät toisiansaja
suutelivat toisiansa menemättä kuitenkaan pidemmälle.

Tanssivat jalkansa kipeiksi, eivät halunneet erota.

Heidän rakkautensa ei ole sallittua, heidän kuuluu rakastua menninkäisiin ei toisiinsa.

Tanja Kankaanpää

ASKEL KOHTI AIKUISUUTTA

Pajalle tuloni oli pelottavaa, pelkäsin kiusaamiseni tulevan jatkumaan, kuten se oli tehnyt jo 13 vuotta. Olin jo pitkään halunnut löytää itseluottamukseni takaisin, saada poikakaverin ja parempia kavereita, kuin olen elämäni aikana kokenut. Olen 18-vuotias nuori tyttö, jolla on mennyt elämä alamäkeä ja joka toivoo elämältään parempaa.

Ensimmäiset päivät olivat vaikeimpia, olin tullut todella hiljaiseksi ja ujoksi tytöksi, eikä minulla ollut melkein ollenkaan kavereita. Mutta siitä huolimatta olin saanut kerättyä jotenkin rohkeutta tarpeeksi ja uskaltanut tutustua muutamiin nuoriin pajalla, sain kavereita ja heiltä sitten kyydin pajalle. Yhtenä päivänä olin pudota polvilleni. Eräs poika tuli pajalle, hän oli ollut varmaankin saikulla, koska häntä ei ollut näkynyt aikaisemmin tuloni aikana, kunnes nyt. Hänet nähtyäni en saanut kunnolla katsettani irti hänestä, eikä saanut hänkään minusta. Olin joutunut pienen kiusaamisen kohteeksi ja olin ihastunut, joten jatkoin kiusaamista takaisin päin. Tämä kiusaaminen ei ollut vakavaa, vaan hieman leikkimielisen oloista.

Minä tein aloitteen. Menin pyytämään häneltä anteeksi käytöstäni, sillä minä en ole koskaan aikaisemmin kiusannut ketään, enkä halunnut muitten saavan huonoa käsitystä itsestäni. Sain sen anteeksi ja sovimme asian. Sen jälkeen meistä tuli kaverit, aloimme jutella enemmän toisillemme ja näimme myös pajan ulkopuolella. Meni noin

puoliviikkoa tai viikko ja aloimme seurustella ja noin kuukauden päästä menimme kihloihin. Oli hauska huomata miten noin voi ensin ihastua ja sitten rakastua johonkuhun noin paljon, ja miten se tuntuikaan Siltä Oikealta elämänkumppanilta.

Olen pajalla vieläkin. Pajalla tykkään eniten päästä maalailemaan erilaisia juttuja, kuten monenlaisia kylttejä. On myös kiva kun pääsee tekemään jotain muutakin kuin vain samaa työtehtävää, mutta onhan se hyvä tehdä edellinen työ ensin valmiiksi, aina ei pääse vaihteilemaan. Tykkäsin myös kovasti suunnitella työharjoittelijoiden portfoliota, jonka teemana on susi. Kansikuvana on kaksi sutta, toinen on aikuinen ja toinen poikanen, siinä on myös tassunjäljet, jotka liikkuvat eteenpäin. Sudet kuvastavat pajalla olemista. Suunnittelemani teksti on seuraavanlainen:

”Vanhempi susi opastaa pentua elämässä eteenpäin, antaen sille tukea ja turvaa. Se tarkoittaa myös askelta kohti aikuisuutta sekä kasvua. Pystytkö kuvittelemaan aikuisen suden ohjaajiksi? Sudenpenulla yritän kuvata meitä harjoittelijoita. Kun tulimme pajalle, saatoimme olla hämillämme ja hieman pelokkaita, tai mitä sitten olimmekaan. Tassunjäljet kuvastavat polkua, jota pitkin kuljemme, etsien omaa tarkoitustamme ja kulkiem kohti tulevaa, tie voi olla pitkä, mutta askelet lähenevät kohti määränpäättämme. Ehkä huomaamme kasvaneemme aikuisiksi. Mutta mitä kaikkea opimmekaan pajalla?”

Pajan aikana saimme oman kämpänkin eikä siihenkään mennyt kauaa. Elämä tuntui just siltä oikealta, vaikken aina antanutkaan kaikkien niin ymmärtää, ja olihan aina välillä niitä pieniä asioita joista piti tapella miehensä kanssa. Olen saamassa lapsen, mutta en ole varma enää tässä vaiheessa tuleeko mistään enää mitään. Olemme eronneet ja yritämme yhdessä hoitaa vauvaa tulevaisuudessa. Toivotavasti tulemme pärjäämään.

Suvi Pyykkönen

TÄRKEÄ PAJAKOKEMUS

Vuosituhaten alussa tilanteeni oli melkoisen hankala; olin vakavasta masennuksesta kärsivä tytönheilakka, jonka sosiaalisilla taidoilla ei voinut kehuskella. Peruskoulun päättötodistus tuli tarkkailukoulun erityisluokalta ihanan opettajan ansiosta, ja sekä auktoriteettivihan että muun ihmisiin kohdistuvan vihan vuoksi koulun jatkamista ei voinut edes kuvitella. En suostunut mihinkään, enkä tahtonut juuri mitään. Takana oli sairaalajakso masennuksen vuoksi, ja pienellä paikkakunnalla jo sekin hankaloitti elämää. Asenneongelma oli sekä muiden että minun ongelmani.

Tiesin, että olin kiinnostunut ainoastaan käsillä tekemisestä, ja mielellään mahdollisimman itsenäisesti. Kiinnostukseni lähti sekä siitä ajatuksesta, mikä minulla oli käsityöammateissa olevista ihmisistä, että työn mielekkyyden mielikuvasta. Työvoimatoimiston vierailut päättyivät huonosti monta kertaa, kunnes lopulta ohjauduin työpajalle vuosien työttömyyden ja kotona olemisen jälkeen.

Mieleepainuvin asia pajajaksolta oli itsensä arvokkaaksi tunteminen. Lähes kaikki ihmiskontaktini olivat vuosien ajan perustuneet siihen, että olin istunut kuuntelemassa asioita, mitä minulta odotettiin ja missä olisi parannettavaa, mitä minun pitäisi tehdä saadakseni elämäni kuntoon. Vihaan edelleen lauseita "Ota itseäsi niskasta kiinni" ja "Yrität vain vähän enemmän". En ollut törmännyt kannustukseen vuosiin. Pystyin antamaan vaihteeksi jotain; omat ideani, ajatukseni ja panokseni valmiiseen tuotteeseen, oman tahtini mukaan. Ja kannustusten säestämänä. Mitään ei vaadittu, mutta halusin itse tehdä paremmin ja osoittaa, että olen kannustusten arvoinen. Ei tietenkään joka päivä ja kokoajan, mutta omien voimien mukaan. Eikä kukaan saanut minua tuntemaan huonoa omaatuntoa, vaikka päivät eivät olleet yhtä hyviä aina. Kunhan tulin paikalle sain rauhassa kiukutellakin. Siitä sain turvallisuudentunnetta, joka teki tunteiden ilmaisemisen pajan seinien sisällä helpommaksi. Teimme monenlaisia yhteisiä juttuja, joita esiteltiin myös oman ryhmän ulkopuolella. Ohjaaja ohjasi meitä näiden projektien läpi yleensä meidän toiminnastamme, ja se nosti sekä ryhmähenkeä että omantunnonarvoani.

Yllätyin nopeasti, miten helppo minun oli lopulta ottaa vahvalta ohjaajalta ohjeita vastaan ja toteuttaa niitä, kunhan luottamus oli saanut kasvaa. Se vaati kuitenkin pitkän ajan ja pajan ilmapiirin. Töistä luistaminen hidastelemalla ja tekosyin kuului asiaan ja olin helpottunut, kun asiaan ei puututtu kiukulla ja uhkailemalla, vaan ymmärtäen ja huumorilla. Aikanaan asiaan itsekkin alkoi suhtautua huumorilla, eikä ohjaajan tahtoon taipuminen tuntunut enää nöyrytmiseltä. Yhä kunnioitan tätä ohjaajaa, joka on yksi tärkeimmistä ihmisistä joita olen tavannut.

Pajajakson päättyminen oli pieni kriisi, mutta helpottavaa oli tieto siitä, että käydä sai aina eikä koskaan silloinkaan ollut tiellä - ohjaajalla oli vielä työjakson päättymisenkin jälkeen aikaa kysyä mitä kuuluu ja rohkaista valinnoissa. Mukanani vein paljon asioita, jotka vaikuttivat vielä vuosia myöhemmin aina uravalintaani asti. Irtautumisaikana olisin toivonut enemmän tukitoimia joltain taholta. Vaikka elämänsäsenne oli muuttunut, olin silti yhtäkkiä yhteisöllisen tuen piiristä taas ihan omillani. Hyvilläni olen siitä, että sain olla pajalla tarpeideni pituisen jakson ja yhteys säilyi jonkinlaisena sen jälkeenkin, näin sain eväitä sen verran mukana, etten siinä vaiheessa kuitenkaan luisunut juurikaan takapakkia.

Kara-Mii

Moni työpajajuori palaa kertomaan kuulumisiaan vielä työpajajakson jälkeenkin. Tullaan kertomaan uudesta työpaikasta, koulumenestyksestä, esittelemään tyttö/poikaystäviä, koiran pentuja ja pieniä vauvoja rattaissaan. Nämä vierailut ja tuen hakemiset eivät näy työaikatilastoissa eivätkä projektisuunnitelmissa. Ne ovat kuitenkin oleellinen osa työpajatoimintaa.

ELÄMÄ VOITTA

Keväällä 2007 sairastuin masennukseen. Ensimmäisinä oireina olivat mielialan muutokset. Minusta tuli vihainen ja ärtynyt, vaikka yleensä olen hyvin iloinen ja pirteä. Työpaikallani huomattiin muutos käyttäytymisessäni ja mainittiin asiasta. Alkoholin käyttäminen lisääntyi, ja alkoholin vaikutuksen alaisena minusta tuli riidanhaluinen. Aloitin aina riitoja ja muutaman kerran jopa käyttäydyin väkivaltaisesti poikaystäväni kohtaan. Seuraavina aamuina olo vain pahentui, kun muisti, kuinka oli edellisenä iltana taas käyttäytynyt.

Kesälomallani sain hieman itseäni niskasta kiinni ja rajoitin juomistani ja muutenkin hirveästi riehumista, loman jälkeen työtkin maistui eritavalla ja olin taas oma itseni. Mutta töiden loputtua heinäkuun lopussa, alkoholi tuli taas vahvasti kuvioihin. Minä myös viiltelin itseäni niihin aikoihin. Kuvittelin, että fyysinen kipu poistaa sen henkisen pahan olon, mutta eihän se niin ollut, vaan viilleltyäni itseäni iski katumus ja ahdistus vain lisääntyi. Nykyään kehtaan pitää vain lyhythaisia paitoja kotona, koska käsivarteni on arpia täynnä. Huomattuani olevani raskaana silloin elokuussa ja abortin tehtyäni oloni paheni entisestään. Mikään ei tuntunut hyvältä, en nukkunut öisin lainkaan, aamulla korkeintaan muutaman tunnin, ja olin koko ajan väsynyt. En hoitanut raha-asioita, tuntui kuin minulla ei olisi voimia lähteä kotoa mihinkään. Makasin päivät pitkät vain. Ruokahalu muuttui, en syönyt enää ollenkaan, join vain nestettä koko ajan, etten sentään kuivuisi. Pääsin samana syksynä aloittamaan psykologin luona käynnit, joissa sain jutella omista tunteistani ja omasta käytöksestä. Samaan aikaa lääkäri määräsi minulle masennus- ja nukahtamislääkkeitä. Pian tuntui, että asiat ehkä voivat järjestyä, mutta lokakuussa sitten kunnon alkoholipitoisen illan jälkeen otin kaikki masennus- ja nukahtamislääkkeet. Onneksi ystäväni osui silloin paikalle. Hän oli löytänyt minut keittiön lattialta tajuttomana. Hän soitti minulle ambulanssin paikalle, ja minulle juotettiin lääkehiiltä. He veivät minut sairaalaan, kaverini oli mukana ja poikaystäväni kävi myös silloin yöllä minua katsomassa. Olin aivan sekaisin vielä seuraavana aamuna, kun lähdin sairaalasta. Tämän lääkkeiden yliannostuksen jälkeen tajusin, että minun on saatava itseni kuntoon. Kaikki huolestuivat minusta entistä enemmän ja erään kaverin suostuteltua minut lääkärin vastaanotolle pääsin viikoksi sairaalan vuodeosastolle huilaamaan. Minulle vaihdettiin mielialalääkkeet, joita sain yliannostuksen takia vain viikoksi kerrallaan. Jatkoin psykologin luona käyntejä. Olo alkoi tuntua paljon paremmalta. Pikkuhiljaa asiat tuli hoidettua paljon paremmin, ja alkoholin käyttö vähentyi huomattavasti. Jossain vähän ennen joulua minulla

loppui psykologin luona käynnit, mutta silti jatkan vieläkin säännöllisesti mielenterveyslääkärin luona käyntejä.

Tammikuussa ruvettiin työvoimatoimiston ja sosiaalihoijaajan kanssa miettimään, mitä minä rupeaisin tekemään, että aloittaisinko työharjoittelun. Työvoimatoimisto ja sosiaalihoijaaja olivat kuitenkin sitä mieltä, että aloittaisin kuntouttavan työharjoittelun nuorten työpaikalla. Omat voimavarat ei ole ihan niin hyvät vielä, ja saisin normaalia päivärytmiä elämään. Ja kuntouttavassa työharjoittelussa mennään harjoittelijan jaksamisen mukaan. Eli katsotaan, montako päivää viikossa jaksaa olla ja montako tuntia päivässä. Masennuksesta parantumiseen menee aikaa, ja täytyy edetä pienin vauvan askelin, eikä tehdä mitään suuria muutoksia omaan elämään.

Elämä hymyilee jälleen, ja nyt pystyn jopa katsomaan tulevaisuuteen. Syksyllä olisi tarkoitus lähteä opiskelemaan joko kokonaan uutta alaa tai sitten lähden ammattikorkeakouluun. Ja lopuksi voisi sanoa näin: Elämä voittaa! Kannattaa pitää kiinni unelmistaan!

Nimim. Perhonen87

Kuntouttavassa työtoiminnassa otetaan huomioon nuoren jaksaminen yksilöllisesti. Työpäivien pituus ja määrä suhteutetaan nuoren tarpeiden ja kykyjen mukaan. Näin ei jätetä sängyn pohjalle niitä, jotka eivät jaksu työskennellä viittä päivää viikossa ja kahdeksaa tuntia päivässä.

Lepakkonainen

Lepakkotyttö
lepakkonainen,
aivan erilainen.

Ei piikitukkaa, maihareita
vaan ripsiväriä, meikkitaiteita.

Tanja Kankaanpää

PELOTTI

Pelotti niin perkeleesti.

Olin vasta muuttanut kaupunkiin, en tuntenut vielä ketään. Olin tullut Tampereelle kuin toiveikas onnensa etsijä Amerikkaan; rahaa oli juuri ja juuri takuuvuokraan ja ruokaan, työpaikkaa ei ollut. Lähdin pk-seudulta silti mielelläni, olin alkanut kokea vanhat piirini liian ahtaiksi.

Heti kun vähäinen maallinen omaisuuteni oli purettu pieneen asuntoon, lähdin Työvoimatoimistoon. Näkymä työkkärissä oli synkkä; tuoreelle ylioppilaalle oli tarjolla lähinnä 3G-puhelinmyyntiä ja satunnaisia vuoroja kaupankassalla. Juuri tätä keskinkertaisuutta olin lähtenyt pakoon!

En halua tuhlata nuoruuttani horroksessa ja herätä keski-ikäisenä miettimään, että kukakohan hemmetti minä oikein olen. Haluan oppia tuntemaan itseni ja elää!

Työvoimatoimiston nettisivulla silmäni osuivat lähes epätodellisen hyvältä vaikuttavaan ilmoitukseen; työharjoittelu Startti-pajalla oli kuin taivaan lahja tyhjän päällä heiluvalla idealistille.

Olin toki hieman skeptinen. Miksi he ottaisivat juuri minut mukaan? Enhän ollut moniongelmainen akuuttitapaus (vaikka hukassa olinkin) enkä edes taiteellisesti kovin lahjakas. Koetin kuitenkin onneani ja

menin haastatteluun.

Vähän ajan kuluttua puhelin soi. Olin saanut paikan!

Kun ryhmä tapasi ensimmäisen kerran, olin lapsenomaisen jännityksen ja kiusaantuneen hämmennyksen välimaastossa. En tiennyt lainkaan mitä odottaa.

Ohjaajat tuntuivat ihmeellisen välittömiltä, heti ensihetkestä tuntui, että heille voisin olla rehellinen ilman pelkoa tuomitukseksi tulemisesta. Melko uskomaton tunne ankarasta, pinnallisesti kohteliaasta ja koreat valheet palkitsevasta koulusysteemistä vastaputkahtaneelle.

Kolme kuukautta on naurettavan lyhyt aika, mutta tunnen, että eräällä tavalla se kolme kuukautta merkitsi loppuelämäni enemmän kuin viimeisimmät kolme vuotta. Sain viimein vertaisryhmän, jossa sain jättää miekkani ja kilpeni eteiseen ja olla oma itseni.

Paitsi että nautin suunnattomasti erinäisistä taiteellisista ja ilmaisullisista harjoituksista, jäi pajalta käteen muutakin kuin hyvä mieli.

Asenteeni elämään avartui; uskallan olla oma itseni enkä enää niin pelkää uusien ihmisten kohtaamista. Löysin ryhmästä sielunsiskon ja olemme hänen kanssaan edelleen läheiset. Fyysinen ja henkinen hyvinvointi kulkevat käsi kädessä, ja voimajoogan alkeet, jotka pajalla opin, ovat antaneet uuden inspiraation kuntoiluun.

Kaiken kaikkiaan, haluan kiittää niistä kolmesta kuukaudesta. En tiedä nykyisestä systeemistä, mutta meidän ryhmämme oli muuttumaton koko harjoittelujakson ajan, ja se lisäsi luottamusta. Ne pajalaiset, jotka olivat kanssani siellä, varmasti tunnistavat minut tästä tekstistä. Erityisesti kiitos teille, varttivuoden varaperheeni, olimme melkoinen ryhmä!

nimim. J.H.

Monella pajanuorella on kielteisiä muistoja koululiikunnasta ja liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla on olematonta. Työpajalla liikuntaharrastus herätetään henkiin yhteisillä liikuntatunneilla tai -päivillä. Liikunnan harrastaminen voi olla säännöllistä tai kausiluontoista. Tarkoituksena on tarjota mahdollisuus osallistua liikuntaan omien kykyjen ja kiinnostuksen mukaan. Liikunnan lomassa keskustellaan myös arkipäivän asioista. Liikunnasta tulee osa yksilövalmennusta.

KÄSITYÖPAJASSA

Olen ollut reilu kolme viikkoa täällä pajalla ja olen ainakin toistaiseksi viihtynyt ihan hyvin. Aluksi ajatus käsityöpajasta kuulosti aivan kamalalta, koska en ole koskaan ollut sellaisissa käsityöjutuissa hyvä, ja olin viimeksi koulussa joskus seiskalla ommellut. Ajattelin sitten kumminkin tulla tänne, kun ei ollut oikein muutakaan, ja ajatus, että ehkä oppisin ompeleen ja tekemään kaikenlaisia käsitöitä, kuulosti ihan kivalta. Olen aina haaveillut, että osaisin tehdä itse omat vaatteeni, mutta kun en ollut aikanaan koulussa kovin hyvä ompelija, niin se on sitten jäänyt vaan ajatuksen tasolle. Olen jo jonkun verran oppinut, mutta vielä on kyllä paljon opetettavaa. Välillä, kun joku juttu ei oikein tunnu onnistuvan, tulee sellainen olo, ettei tämä todellakaan ole minun juttu ja että voisin saman tien lähteä muualle.

Uskon, että tällainen pajatoiminta on tosi hyvä juttu sellaisille nuorille, jotka meinaavat muuten syrjäytyä tästä yhteiskunnasta. Kun täällä näkee muita nuoria ja samalla, kun saa käsityötaitoja, niin myös sosiaaliset taidot tulee käyttöön, ettei täysin erakoidu muista ihmisistä. Itselläni ei kyllä onneksi ole sitä vaaraa, olen sen verran liikkuvaa sorttia. Siinä mielessä tämä on myös hyvä juttu, että jos nuorella ei ole juuri yhtään työkokemusta, niin täältä saa sitä. Sitten saa rohkeutta ja tukea mennä myöhemmin vaikka jonnekin muualle harjoitteluun, jos palkkatöitä ei ole tarjolla.

Laura Räihä

Kädentaitopaja voi olla hyvin ammattimainen työpaja, jossa tuotanto on merkittävässä roolissa. Pajassa voi myös olla vahvasti terapeutin työote, jolloin keskusteluille jää paljon aikaa. Molemmat pajat kasvattavat valmentautujan itsetuntoa onnistumisen ja ryhmään kuulumisen kautta.

Kunpa voisin

Osaisinpa ommella
jotta voisin korjata siipesi, että pystyisit taas lentämään.
Olisipa minulla neula ja lankaa
jotta voisin parsia sydämesi palaset yhteen, niin se sykkisi taas.
Saisinpa jostain palan kangasta
jotta voisin paikata elämäsi riekaleet, niin voisit taas olla onnellinen.
Antaisipa joku minulle edes pikkusen vanua
että voisin täyttää haavasi, niin olisit taas ehjä.
Omistaisinpa tarpeeksi rakkautta
jotta voisin antaa sitä sinulle, niin sinäkin jaksaisit paremmin rakastaa minua.
Minulla ei ole neulaa eikä lankaa enkä myöskään osaa ommella.
En saa mistään kangasta enkä vanuakaan
mutta voin rakastaa sinua tällä vähäisellä rakkaudella, mitä minulla on ja toivoa, että se riittää.

Tiedän, ettet usko, että rikkinäistäkin voi rakastaa.

Laura Räihä

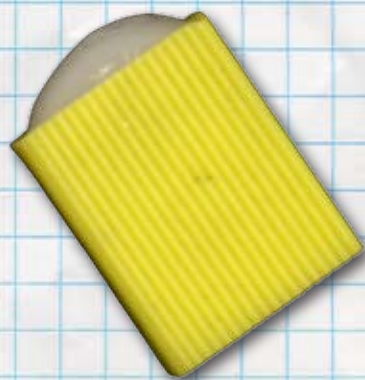
VAD NU DÅ?

Grundskolan gick ganska så bra. De flesta dagarna var jag på plats, eftersom att det var obligatoriskt.

Nåväl.. nian tog slut och jag väntade ivrigt på svar från den gemensamma ansökan. Egentligen hade jag funderat på merkonom och textil artesan, men det blev stressigt och jag valde det som lät roligast: medialinjen i Prakticum. Jag började i Prakticum på hösten. Det var många som sa till mej att man inte får något bra jobb lätt. Men jag lyssnade inte, först när min klassansvariga påpekade saken fatta jag. Jag hade redan tidigare under hösten varit dåligt motiverad och skolkat mycket. Det var för att skolan var frivillig och ingen tycktes bry sej destomera om jag var på plats eller inte. Så jag bestämde mej för att sluta.

Vad nu då? Sveps blev svaret. Jag började på Sveps mediaverkstad efter jullovet. Det första jag tänkte när jag så de andra ungdomarna: "Va e dehär för ställe!?! Här e ju bara NÖRDAR!!" Men när jag lärt känna de andra typerna på Sveps så märkte jag att de flesta var jätte trevliga. Nu trivs jag bra och hoppas på att komma in till merkonomlinjen i Borgå.

Natasha Glenn, 16 år.

Hajatuksia Ryhmänä siellä kuiteski ollaan...

Kouluttajamme sanoi valinneensa tahallaan kymmenen mahdollisimman erilaista persoonaa. Katsoessani ensimmäisinä viikkoina ryhmäämme tajusin kouluttajan onnistuneen ainakin siinä, että ryhmässä todellakin oli kymmenen niin erilaista ihmistä kuin voi olla. Hän sanoi sen olevan rikkaus, kunhan tutustumme toisiimme. Itselläni ei alussa meinannut usko riittää. Miten ihmeessä näin erilainen porukka saadaan toimimaan yhdessä? Tästä tulisi vielä pitkä kevät.

Toisaalta aina tapahtuu jotain, mikä murtaa jään tuntemattomien ihmisten välillä. Ja niin tapahtui vähä vähältä meidänkin ryhmässä. Se ei käynyt hetkessä, mutta kun kärsivällisesti odotti ja antoi päivien - viikkojen - kulua, niin homma alkoi toimia.

Jossain vaiheessa saattaa tulla myös hankalia asioita eteen. Mutta kun tiukka ylämäki on päästy ylös, se on ryhmän yhteinen erävoitto.

Ihmistä löytyy aina ajan myötä uusia puolia, useimmiten positiivisia piirteitä, jotka eivät ehkä perussuomalaisen varautuneisuuden takia tule heti alussa esille. Vaikka jokainen työstäisi omaa projektia, töitä tehdään silti päivittäin yhteisessä tilassa ja siinä samalla murtuu vieraskoreuskin. On mielenkiintoista tutustua ihmisiin ja nähdä se, miten heistä kuoriutuu heidän oma persoona esiin. Alkuun jotkut voivat olla hiljaisia ja ujoja, toiset taas rakentavat ylpeydestä ja terävistä sanoista suojan. Mutta ei kukaan jaksu vetää roolia monta kuukautta. Aikaa myöten kulissit romahtavat. Ja lopulta, tutustumisen jälkeen, huomaa että hyvässä porukassa pajajaksoa jatkaisi mielellään vaikka miten pitkään...

-neiti takkutukka

Me ihmiset olemme temperamentillamme kovin erilaisia. Toiset häiriintyvät melusta, toiset aiheuttavat sitä. Toiset haluavat tarttua kaikkeen, toiset taas haluavat pohtia pidempään. Työpajalla kukin otetaan vastaan yksilönä ja hänelle annetaan vapaus edetä omaan sosiaaliseen tahtiinsa.

JOKAISILLA OMA POLKU

Kirjoitettu 16.2.2007

Sain vihdoinkin ja viimein aikaiseksi aloittaa tämän kirjoittamisen. Olen 24-vuotias tyttö ja asustelen Vantaalla Y-Säätiön asunnossa, johon olen ollut todella tyytyväinen ja josta saan kiittää pajatoimintaa ja henkilökuntaa!

Aloitin vuoden 2003 lopusta, jolloin työskentelin kaupan kassana. Kylästyin työhön, joten lopetin ja jäin työttömäksi. Tuli karenssi ja siinä sitten mietiskelin seuraavaa siirtoa elämässä. Jotain oli keksittävä ja omaan kämppään halusin kovasti muuttaa. Asuin tuolloin isäni ja veljeni kanssa. Minulla oli siellä oma "huone", joka oli ruokailutila, ei omaa ovea. Pelkkä verho eristi tilan muista huoneista.

Isäni on henkisesti sairas ihminen. En tiedä hänen diagnoosiaan, mutta mitä hänestä nyt osaan sanoa. Hänellä on masennusta, paniikkihäiriö, kaksisuuntaisen mielialahäiriön oireita, todella narsistinen hän on, valehtelee ja manipuloi paljon, todella voimakas MINÄ- asenne, kyttää muiden tekemisiä ja elämää ja yrittää hallita niitä. Lista on loputon. Isä on joskus käynyt jonkinlaisissa tutkimuksissa, sai sieltä jonkinlaisen palautteen, jota hän ei suostunut äidille näyttämään.

Tosiaan, jäin työttömäksi ja kuulin kädentaitopajasta, päätin hakea sinne ja pääsin. Aloitin siellä helmikuussa 2004. Pajalla sitten tapasin pajojen kuraattorin, Kaitasen Moonan. Hänen kanssaan kävin keskusteluja isästä, valittelin että pitäisi päästä omaan kämppään. Tahto tosiaan oli suuri, mutta en vain saanut mitään aikaiseksi, isäni takia. Olin hänen "talutusnuorassaan", hän pystyi vetoamaan tunteisiini ja muutenkin hän kulutti minun henkisiä voimavarojani. Näin jälkeensä viisaampana olen ollut todella huojentunut huomattessani olevani kaiken jälkeen näinkin ehjä ja täysijärkinen. Huonompiakin seurauksia olisi voinut tosiaan tulla... Moona jaksoi aina vaan yrittää saada minua eteenpäin, se ei tainnut olla helppoa. Minä vain jauhoisin samaa, halusin muuttaa omilleni ja niin edelleen, mutta en vain saanut tehtyä asian eteen elettäkään. Aikaa kului ja aloin kulua loppuun isäni sairauden kanssa. En tajunnut kuinka raskasta oli tuolloin.

Sitten tuli päivä jolloin tajusin, etten jaksa enää. Huomasin olevani aivan aikaansaamaton. Oli yksinäistä painia silloisten asioiden kanssa. Tuntui siltä, että jos nyt ei ala tapahtua, hajoan ja kunnolla. Taas kerran istuin Moonan luona manaamassa asioita. Taas Moona sanoi voivansa auttaa. Nielin ylpeyteni ja pyysin apua.

Näin sain kuulla Y-Säätiön asunnoista. Mitä enemmän kuulin, sitä enemmän tuli olo, että jos en nyt tartu tähän oljenkorteen "menetän" itseni. Tiesin heti olevani valmis ottamaan vastaan kämppätarjouksen. Moona kehotti minua miettimään ja puhumaan isäni kanssa.

Sanoin ettei minun tarvitse. Lopulta kuitenkin lupauduin muodollisesti miettimään asiaa, vaikka asia olikin minulle selvä. Sovimme Moonan kanssa, että minä soitan, kun olen tehnyt päätöksen. Ennen sitä ei tehty vielä juuri mitään asunnon saannin eteen. Minua pelotti ajatus isän kanssa puhumisesta. Pelkäsin hänen saavan minut luopumaan muuttoaikeistani ja jäämään hänen pelinappulakseen. Matkalla "kotiin" (ei se kovinkaan kodilta tuntunut, vaikka asuinkin siellä koko ikäni muuttooni asti) mietin mitä sanon isälle. Päätin vähän muokata totuutta ja sanoin hänelle kämpän olevan jo haussa, eli muutan, kunhan sopiva asunto löytyy. Isällä ei ihme kyllä ollut juurikaan sanottavaa asiaan. Taisi tulla niin yllätyksenä asia.

Niinpä heti seuraavana aamuna soitin Moonalle, että laitetaan asia eteenpäin. Pitkästä aikaa huokaisin kunnolla helpotuksesta. Meni kuitenkin jonkin aikaa ennen kuin löytyi sopiva koti.

Siinä välissä isäni yritti vaikka mitä. Vedota tunteisiini, etten muuttaisikaan, toisinaan hän uhkasi heittää minut pellolle, käski ampumaan itseni tai valamaan sementtiä jalkoihin ja hyppäämään jorppakoon, ja taas välillä ylisti ja kehui minua, yritti manipuloida ym. Koska tiesin pääseväni muuttamaan, kestin isää aika hyvin. Ei tullut mieleenkään antaa periksi ja luopua mahdollisuudesta muuttaa omaan kotiin.

Alkoi sitten lopulta tapahtua. Sain kuulla tulevan kotini osoitteen! Kävin heti katselemassa paikkaa, kävin jopa postiluukusta kurkkimassa. Oli tosi hyvä fiilis ja samalla kuitenkin epätodellinen. Pääsisinkö oikeasti pois isän luota?

Minut kutsuttiin katsomaan asuntoa. Niinpä pääsin postiluukkuun pidemmälle, sisälle kotiini. Jokseenkin oli taianomainen tunne. Minä siellä visioin, miten tulen sisustamaan kämpän, ja Kalevi katseli, mitä kämpälle pitäisi tehdä ennen kuin voin muuttaa. Toivoin, että saisin

seiniin vähän muutakin väriä kuin valkoista, ja muutenkin siellä tehtiin vähän juttuja toiveitani kuunnellen. Kävin välillä katsomassa mitä remonttimiehet olivat saaneet tehtyä ja olo vain parani.

Päysin muuttamaan 1.3.2005. Tuo päivä tulee olemaan todella merkittävä elämässäni ja ikimuistoinen. Haettiin veljeni kanssa pakettiauto, ensin haettiin sänky ja sohva, sitten loput tavarani, ja eikun kohti itsenäisempää elämää!Saatiin tavarat kämpilleni ja henkinen taakka keveni huomattavasti. Mutta ei tietenkään kokonaan...

Muuttamisen jälkeen vasta aloin huomata, kuinka painostavaa oli ollut asua isäni kanssa. Vaikka asuinkin yksin, olin koko ajan varpaillani. Isäni oli kuitenkin kytännyt tekemisiäni ja puhumisiäni. Alkuun omassa kodissani puhuessani puhelimeen huomasin varovani mitä sanoin. Isäni kuunteli, kun puhuin puhelimesta ystäväni kanssa ja välillä hän tuli sanomaan tyyliin "silloin sanoit puhelimesta noin ja silloin näin". Se oli ahdistavaa. Ei minkään näköistä yksityisyyttä. Tuli itselleen tosi outo olo, kun huomasin varovani tekemisiäni! Eihän siinä asunnossa asu muita kuin minä, eikä kukaan ole kyttäämässä! Ei onneksi kauaa kestänyt, kun pystyin jo olemaan rennosti. Onneksi!

Kohta tulee 2 vuotta muutostani, jota en ole katunut pätkäkään! Vaikka en omin voimin pystynytäkään lähtemään, ei haittaa. En ole ainoa meidän perheestä, joka on tarttunut auttavaan käteen päästäkseen irti isästä.

Äitini lähti vuoden 2000 alussa. Kaikki sai alkunsa, kun äiti ja isä kävivät jossain, en muista missä, keskustelemassa asioista. Isä kävi ensin ja sitten äiti. Äiti ei tiedä, mitä isä oli puhunut sille ihmiselle, mutta tämä oli sanonut äitille:

- Minusta tuntuu, että sinun ei ole enää turvallista asua miehesi kanssa. Tämä oli saanut lampun syttymään äitini päässä ja tajuaamaan, että täytyy tehdä jotain. Isälle tarjottiin kriisiasuntoa, jota hän ei tietenkään ottanut vastaan, joten sitä tarjottiin äidille. Ratkaisu ei ollut äidille todellakaan helppo. Asunto oli sen verta pieni, ettemme veljeni kanssa olisi sinne kunnolla mahtuneet. Äiti kyllä yritti saada meistä jommankumman muuttamaan kanssaan, mutta olimme veljeni kanssa sitä mieltä, että mitä turhia, kohta tässä kuitenkin muutetaan omiin koteihin. Olin tuolloin juuri täyttämässä 17 vuotta, enkä ollut oikein perillä asioista.. Jos olisin silloin tiennyt, mitä tuleman pitää, olisin muuttanut äidin kanssa. Äiti teki vaikean päätöksen lähtiessään ja kantaa itselleen kaunaa siitä, mitä olemme veljeni kanssa joutuneet kestämään. En ole äidille katkera siitä, että hän muutti pois. Jos hän

olisi jäänyt, minulla tuskin olisi äitiä enää.

Vasta 22-vuotiaana muutin pois, ja veljeni muutti viime vuonna tyttöystävänsä kanssa saman katon alle. Hänellä oli tyttöystävä tukena muutossa. Meni siis muutama vuosi ennen kuin veljemme kanssa saimme aikaiseksi lähteä omalle polulle. Isä asuu nyt yksin, me muut omilla kodeissa.

En ole isän kanssa väleissä. Tajusin sen, että jos haluan oikeasti jotenkin päin päästä irti siitä ihmisestä, ei auta muu, kuin olla olematta tekemisissä hänen kanssaan. Parempi näin. Tiedän voivani oikeasti hengittää kunnolla vasta sitten, jos isä joutuu johonkin laitokseen tai kun hänestä aika jättää.

Olen todella kiitollinen niille, jotka ovat kulkeneet minun rinnalla vaikeina aikoina ja tukeneet minua. Ja niille jotka auttoivat minua muuttamaan pois isän luota. On todella hyvä, että on sellaisia asumisratkaisuja kuin Y-Säätiön asunnot. Itsenäisesti eläminen on saanut minut menemään elämässä ja omassa itsessäni eteenpäin. En tiedä, mitä minulle tällä hetkellä kuuluisi, jos en olisi saanut valtavan tukea perheeltäni, ystäviltäni, Moonalta ja jos en olisi saanut Y-Säätiön asuntoa. Voisi olla mahdollista, että asuisin isän luona, eikä miusta olisi muuta kuin kuoret jäljellä. Onneksi on mahdollisuuksia monenlaisia!

Jatkoa, kirjoitettu 6.4.2008

Moonalta tuli kirje. Siellä oli tarinani, tietoa Tää on mun juttu -kirjaprojektista ja viesti Moonalta. Hän ehdotti kirjoittamaan vähän jatkoa ja lähettämää tarinan. Näin tein. :)

Silloin kun kirjoitin tarinani, olin puu- ja erikoismaalauspaikalla. Siellä ollessa hain opiskelemaan mm. Tampereen suunnille. On ollut ylä- ja alamäkiä ja kaikennäköistä.

Isän kanssa en ole edelleenkään väleissä. Kerran puhunut puhelimesta. Häneltä tulee välillä sairaita viestejä, joihin en vastaa. Ei se mitään hyödyttäisi. Joko luen viestit tai en lue. Mutta joka kerta kun luen, tiedän varmemmin tehneeni oikean ratkaisun hänen suhteensa. Eli jättää hänet omaan arvoonsa, mennä eteenpäin ja elää elämäni itselleni, niin kuin kuuluu. Vaikka hän on isäni, se ei tarkoita, että minun tarvitsisi antaa hänen vaikuttaa itseäni, velvoittaa minua milloin mihinkin, antaa hänen pahoittaa mieleni. Vaikka hän on isäni, se ei

tarkoita sitä, että minun tarvitsisi elää vain hänelle, unohtaen itseni.

Luulisi aikuisen ihmisen pystyvän ottamaan vastuun sanoistaan ja teoistaan, kykenevä katsomaan peiliin. Mutta ei hän siihen koskaan tule pystymään. Syyllinen on aina joku muu.

Tiedän toimivani oikein. On helpompi elää tämän päätökseni kanssa kuin isän kanssa.

Samankaltaisia asioita kokeneille toivon todella paljon voimia ja kärsivällisyyttä ja lujaa tahtoa pitää kiinni omasta tahdostaan.

Ja mitä minulle nyt kuuluu? :)Asustelen edelleen samassa asunnossa, seuranani kaksi kissaa. Viime toukokuussa, kun eräänä päivänä tulin kotiin, eteisessä odotti kirje. Minut oli hyväksytty opiskelemaan erääseen erityisoppilaitokseen! Valmistun artesaaniksi vuonna 2010. :)

Kyllä tällä polulla kuoppia ja soraa on ja tulee olemaan, mutta kyllä niistä selviää. Ja on niin paljon hyviä asioita!!Eteenpäin vain luottaen sydämen ääneen omaa polkua kulkien. :)

-Nyrmeli-

Laitetaan samaan kulhoon äiti, isä, opettaja, kuraattori, psykologi, sosiaalityöntekijä, terveysterapeutti, terveydenhoitaja, asumisneuvoja, velkaneuvoja, isosisko ja ystävä. Pyöräytetään tehosekoittimella pari kierrosta ja valmentaja tietoineen, taitoineen ja yksilöllisine valmennusotteineen on valmis.

Sinähän sen aina parhaiten tiedät

Älä anna minun tehdä sitä uudestaan. Älä anna minun enää lukita sieluani valokuviin,
jotka olisi aikaa sitten pitänyt unohtaa.
Tai ehkä polttaa.

Sinähän sen aina parhaiten tiedät.

Muistatko, kun minä sekosin Nefertitin kauneuteen,
naisen tuoksuun, vartaloon.
Muistatko kuinka vihasit minua,
omaa noitalastasi, vähän hassuja ajatuksiani.
Muistatko kuinka kammoksuen löit minusta minunlaisen,
ehkä vääränlaisen rakkauden.

Ethän sinä oikeasti tarkoittanut maalata kasvoihini kipua joka ei enää lähde pois?

Tai sinähän sen aina parhaiten tiedät.

Tanja Kankaanpää

SVEPS

- ett ljus i mörkret

Det är lätt att köra fast om man inte vet vad man vill göra med livet. Hur ska man göra när man kommer ut från högstadiet eller sitter hopplöst fast i arbetslösheten? Ett alternativ heter Sveps!

Sveps - Svenska produktionsskolan - är en arbetsverkstad som ligger på Simonsgatan i centrala Helsingfors. Där får man under en tioveckorsperiod lära sig allt mellan himmel och jord om multimedia, fotografering, film, text, tidnings- och TV-arbete samt dataprogram. Sveps erbjuder bl.a. en arbetssökarkurs där man får information om arbetsplatser och utbildningar som de flesta inte ens vet att existerar. Utöver multimedia kan man lära sig mer om musik, film, förlags- och tidningsbranschen, som man sällan hittar fram till via arbetsförmedlingen. Sveps-personalens arbete går ut på att hjälpa ungdomar att komma underfund med vad de vill göra och hitta vägarna dit. Syftet är att få ut så många ungdomar som möjligt på arbetsmarknaden. Visserligen vet många unga vad de vill göra, men en stor del av dem vet ändå inte vilka vägar man kan välja för att komma dit. Meningen är att hjälpa ungdomarna på ett personligt plan - den hjälpen har Arbetskraftsbyråerna varken tid eller resurser till.

De som börjar på Sveps är alla arbetslösa och mellan 17 och 29 år gamla, vilket betyder att åldersskillnaderna är stora. Även 16-åringar är välkomna, fastän de egentligen inte kan klassas som arbetslösa. De håller på att göra sig redo för arbetslivet. Men de flesta har en sak gemensamt. De 16-åringar som kommer direkt från högstadiet och de 29-åringar som redan haft diverse jobb i 10-15 år, vet helt enkelt inte vilka möjligheter som finns för dem, oavsett om de vet vad de vill bli eller inte. Sveps har en oerhört professionell personal som antingen vet vilka kurser, skolor, eller arbeten som finns, eller skaffar den information som behövs. Sveps har kontakter till praktikplatser och man kan få hjälp att hitta en praktikplats, få in en fot på rätt planhalva och en chans att "visa upp sig". Under en praktikperiod får man pröva om yrket verkligen är det som man hoppas på. Då kan man tänka om innan man kastar sig med huvudet före in i en utbildning eller går direkt till anställning. Utan denna chans är det många som slösar sin tid på onödig utbildning eller "fastnar" på arbetsplatser inom yrken som de egentligen inte trivs med, eftersom man trott att ens drömyrke varit något helt annat på pappret än i praktiken. Följden av detta blir naturligtvis att många idag mår

dåligt på sina arbetsplatser. Utbrändhet, depression och vantrivsel är ett utbrett fenomen på arbetsmarknaden. Många har jobb som de helt enkelt inte bryr sig om. De arbetar med något som de har råkat börja med bara för att ha ett arbete. Detta kan undvikas genom att få den guidning som Sveps erbjuder. Sveps med sin professionella personal blir det ledande ljuset i denna mörka djungel av påtvingade arbeten och uteblivna utbildningar, som bygger en bro över träsket och underlättar vägen till framtiden. Med mottot "Ingen ska lämna Sveps arbetslös" kan inte så mycket gå fel. Här får man inte bara hjälp att hitta utbildning och/eller arbete, utan även att komma in på den väg som leder till rätt plats i varje enskild persons liv. Även personliga problem kan man få hjälp med, eftersom personalen verkligen bryr sig om och behandlar alla som likvärdiga medlemmar i samma stora familj. Sveps är en livräddare för många.

Eric Jacobsen

tacksam Sveps:are.

ELÄMÄN TALO

Elämäni talo on ruma ja hutera hökötys, joka näyttää siltä, että se saattaa sortua hetkellä minä hyvänsä.

Alin kerros. Lähtökohdassa... No, ehkä sain vähän huonot kortit. Seinällä taulut: Hämmennys & viha, Pelko & epäluottamus, Itsepetos & häpeä. Näitä minä hellin kuin arvokasta taidetta, kohtasin ne joka päivä. Itsepetos. En halunnut kohdata itseäni - ei peilejä. Ei ikkunoita, ettei tarvitsisi kohdata muita. Pohja on huteraa pahvia. Nurkassa yksinäinen, pystyyn kuollut kasvuyritys; ei ollut tahtoa hoitaa itseään, kastella ja huolehtia - ei tästä kuitenkaan kasva mitään hyvää.

Keskikerros, nykyisyys.

Olen löytänyt peilin, uskallan jopa katsoa siihen; etsiä vikojani ja myöntää hyvätkin puolet, en ole läpikotaisin huono ihminen. Olen leikannut ikkunan; näen auringon, joka on kyllä varmasti ennenkin ollut siellä, mutta nyt vasta osaan katsoa valoisia puolia varjoisia ennen. Olen maalannut seinä. Yksi seinä on vielä musta, olen maalannut jo sitäkin vähän, mutta homma on hieman kesken. Vaikka seinä onkin musta, voin katsoa itseäni peilistä - myönnän itselleni, että seinä on musta ja hyväksyn sen (pikkuhiljaa).

Kattotasanne, tulevaisuus.

Viimeisessä kerroksessa ei ole seiniä tai kattoa: tiedostan kyllä rajalliset voimavarani ja taitoni, mutta mahdollisuuksia en halua rajata.

Tulevaisuudessa minun täytyy tehdä monia päätöksiä, sekä punnita asioita ja arvojani. Siksi lattialla olevassa taulussa on vaaka.

Lattialla on myös tikapuut. Kliseistä ehkä, mutta olkoon; tikapuut ovat vielä vähän lyhyet, mutta niiden vieressä on rakennustarpeita joilla voin itse rakentaa niin korkeat tikkaat kuin nään tarpeelliseksi.

Talon julkisivut ovat seesteisen violetteja, sieviä, mukavia. Yksi sivu on punainen, vahva, tulinen.

Ruma, omituinen, rapistunut, mutta ei missään nimessä ulospäin hauras.

Mielestäni tähän keittiöfilosofointiin ei ole mitään mieltä keksiä itse summaavaa lopetusta, kun joku on varmasti aiemmin sanonut kaiken paremmin. Esimerkiksi niin kuin Ismo Alanko on laulanut: "Elämä on ruma, kaunis ja rakas, rikas, rämä, mutta oma..."

Kiitos ja anteeksi.

Jenni Horton

Tapa tai Älä

Elämästä, kuolemasta.

Kaikista vastakohdista, kuvittelen minäkin tietäväni, kuitenkin pieni tyttö puukko kädessä.

Tappamassako?

Minäkö?

Itseäni?

vai

Sinua?

Ehkä sinä osaisit ottaa puukon kädestäni, haudata ikuisesti, niin syvälle etten sitä ikinä enää löytäisi.

Haluatko sinä pelastaa minut

vai

tappaa, kumpikin käy.

Kunhan

vaan

et

ole

yksi

niistä

jotka

vihaavat minua tietämättä kuka olen.

Tanja Kankaanpää

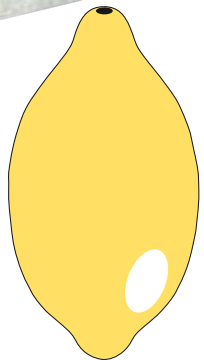
DESIGN & LAYOUT

JANNE HAUTAMAA

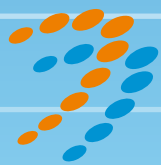
JOAKIM FREDRIKSSON

Valtakunnallinen
Työpajayhdistys

SVEPS

Valtakunnallinen
Työpajayhdistys

www.tpy.fi

SVEPS

www.sveps.org